

Uudised

Hea klient!

Kui aasta esimese JKK Sõnumite eessõnas oli juttu muudatustest, mis puudutasid Eestit tervikuna (euro tulek ja lähenevad valimised), siis tänaseks päevaks on ka meie aretusorganisatsioonid muutuste tuules. Eesti Lihaveisekasvatavate Seltsi kauaaegne juhatuse esimees Leino Vessart andis ameti üle ning seltsi juhatuse valis uueks esimeheks Aldo Vaani. Aldo Vaan on oma mitmekülsuse tõttu teada-tuntud tegija ka hobusekasvatavate ja mesinike seas. Soovin Jõudluskontrolli Keskuse poolt uuele juhile jõudu ja edu tema ettevõtmistes!

Muutuste tuuled ei ole ka Jõudluskontrolli Keskust ennast jätnud puutumatuks. Taas kord räägitakse Jõudluskontrolli Keskuse erastamisest. Hetkel ei ole veel ühtegi otsust langetatud, aga üldisem arusaam on, et arutellu peavad olema kaasatud aretusorganisatsioonid.

Muudatustest ei ole pääsenud ka käesolev JKK Sõnumite number, mille vahelt leiavad piimakarjakasvatavad värvilise lisalehe, kus oleme kirjeldanud erinevaid mastiiditekitajaid. Lisalehe mõte tekkis sellest, et Mastiit 12 populaarsuse suurenedes saame järjest enam telefonikõnesid, kus helistajad tunnevad huvi erinevate haigustekitajate päritolu vastu ning tahavad soovitusi edaspidiseks tegevuseks.

Hoolimata muudatustest on ka traditsioonid olulised. Esimesed lehmanäitused on juba möödunud ning Jõudluskontrolli Keskus jätkab Vissi üritustel esmaspoeginute klassi võitjate autastamist. Önnitleme kõiki võitjaid!

Kaivo Ilves
Jõudluskontrolli Keskuse direktor

Kõik trükised Vissukeses

Alates maikuust on kõik paberile trükitud perioodilised jõudluskontrolli trükised loomapidajale nähtavad ka Vissukeses. Pärast andmete töötlemist JKKs printitakse trükised ja postitatakse. Samal ajal salvestatakse trükised JKK serverile. Lisateenuste trükistest näeb loomapidaja ka Vissukeses vaid neid, mis on tellitud. Salvestatud trükised on Vissukeses nähtavad kolm kuud. Trükised on kättesaadavad: Vissuke – Raportid – Postituse koopiad. Koondaruanne ja Karjade võrdlus on endiselt Vissuke – Raportid – Ekstra tellitud. Kui keegi soovib trükiseid pikemalt säilitada, peab ta need Vissukesest välja trükkima või salvestama oma arvutisse.

Muudatus sai tehtud eelkõige klientide soove arvestades. Mitmed kliendid on öelnud, et meelsamini vaataksid nad andmeid ekraanilt kui paberilt. Nüüd on soovijatel võimalus pabertrükistest loobuda.

Laboris uus analüsaator

Juunis alustas laboris tööd uus piimaanalüsaator CombiFoss FT+ ja vanematele analüsaatoritele installeeriti uus tarkvara Foss Integrator. Nüüd on võimalus osta analüsaatoritele litsentsid piimast ketokehade (atsetoon ja β -hüdroksüvõihape) ja rasvhapete määramiseks.

Ketokehade määramine võimaldab õigeaegselt avastada subkliinilist ketoosi (energia ainevahetushaigus). Sellega saab vältida piimatoodangu ja reproduktsioonijõudluse langust suure tootlikkusega karjades. Hetkel teeme koostöös Maaülikooliga ketokehade määramise katsetusi ja võrdluskatseid. Kui tulemused osutuvad positiivseks, siis kaalume tulevikus vastava lisavõimaluse soetamist ning teenuse pakkumist laialdasemalt.

Piimaprovvides oleks võimalik määrata ka küllastumata- ja küllastunud rasvhappeid, samuti polü- ja monoküllastunud rasvhappeid. Nende tulemuste alusel on farmis võimalik kohandada söötmist suurendamaks küllastumata rasva osa piimas. Rasvhapete määramist teenusena pakume tõenäoliselt kaugemas tulevikus.

Uus EID-märkide lugeja

JKK katsetas Datamarsi lugejat GES3S ja otsustas selle oma tootevalikusse lisada. Lugeja erineb teistest seepoolest, et tegu on lihtsamat tüüpi pihuarvutiga, mida on võimalik eelnevalt programmeerida erinevate sündmuste kogumiseks ja info edastamiseks vastavalt soovitud formaadile. Datamarsi lugejaga ei saa töötada online-ühenduses andmebaasiga, vaid failid andmetega tuleb üles ja alla laadida. Esmajärjekorras oleme lahendanud piimaveiste sündmuste esitamise. Lugeja abil saab registreerida lehmade kinnijätku ja väljamineku, emasloomade tiinuse kontrolli ja paaritamise andmed, ning loomade kaalumise andmed. Lugejast saab vaadata ka mõningaid loomade andmeid, mis on eelnevalt sinna laaditud (üleslaaditav infomaht on väga piiratud).

Lugeja on mõeldud eelkõige looma kiireks identifitseerimiseks elektrooniliste märkide lugemise abil ning vajalike sündmuste sisestamiseks. Seetõttu on seade eelkõige karjadele, kes kasutavad elektroonilisi kõrvamärke. Sündmuste loetelu, mida saaks antud lugejaga esitada, kindlasti laieneb edaspidi ning eeldatavasti on seda võimalik tulevikus kasutada ka lihavediste omanikel.

JKK kasutab järelkontrollil ribakoodiga proovipudelit

Loomapidajad, kelle karjades on viimastel kuudel tehtud järelkontroll-lüpsi, on märganud, et zootehnikud kasutavad järelkontrollil pihuarvutit ja kasutatavad proovipudelid erinevad tavapärastest – nende kaas on pudeli küljes ja kaanele on kleebitud ribakood. Uus tehnoloogia võimaldab järelkontrolli teha pabervorme kasutamata ja väiksema töökuluga.

Järelkontrolli tegemisel salvestatakse iga looma andmete juurde kohe proovipudeli number. Nii võib pudelid kasti paigutada suvalises järjekorras. Proovi analüüsimisel loeb analüsaatori ribakoodilugeja proovipudeli numbrit ning andmetöötlusel ühendatakse piimaproovi tulemused lehma andmetega.

Sarnast tehnoloogiat loodame tulevikus ühe võimalusena kasutada ka kontrollilüpsil. Puuduseks on vaid kasutatavate töövahendite küllalt kõrge hind.

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Ülevaade lihaveisekasvatavate seminar-üldkoosolekust

3.-4. juunil Viljandimaal Kopra talus toimunud lihaveisekasvatavate seminar-üldkoosolekul andis ametlikult Eesti Lihaveisekasvatavate Seltsi (ELKS) juhatuse esimees Leino Vessart oma ameti üle uuele juhatuse poolt valitud esimehele Aldo Vaanile.

Leino Vessart on lihaveisekasvatavate seas väga tuntud kasvatavajana ja eestkõnelejana. Tema initsiatiivil alustati 1990ndate keskel lihatõugu veiste kasvatamise propageerimist Eestis. Imporditi esimesed lihatõugu veised. ELKS asutati 2000. aastal, mida ta juhtis algusest peale. Organisatsiooni loomisel oli äärmiselt oluline ühendada alustavaid kasvatavaid, tutvustada sobivaid tõugusid, uurida sobilikke pidamistingimusi ning alustada läbirääkimisi võimalike turustuskanalite leidmiseks. Selle kõigega sai Leino suurepäraselt hakkama, sealjuures jõudes suurendada endale kuuluvat lihaveisekasvatust Raplamaal Karitsu Rantšos. Kaiu vallas on Leino põllumajandusliku tegevusega seotud olnud alates 1960. aastast. Tänapäevaks on lihaveisekasvatusest kujunemas oluline põllumajandussektori tootmisharu, kus toodangu realiseerimiseks on võimalused nii sise- kui välisurgudele. Aktiivselt on tulnud tutvustada Eestis lihaveisekasvatuse perspektiive ka väliskolleegeidele ning õppida ja saada kogemusi ka ise välisriikide kasvatajatelt. Lihaveisekasvatavate vajadused on aastatega muutunud. Juurde on tulnud uusi tõugusid, lisandunud on kasvatavaid, veiste arv on suurenenud, ulatudes 2011. aastal juba 45 tuhande veiseni.

Leino tegevust lihaveisekasvatuse sektori arendamisel Eestis on tunnustatud Valgetähe V klassi teenetemärgiga.

Ta on pälvinud tiitli Eesti parim lihaveisekasvatav, olnud Aasta Põllumehe kandidaat ning olnud 2011. aastal Kaiu valla Elutöö preemia laureaat.

Veisekasvatavate nimel soovime Leino Vessartile jätkuvat tugevat tervist, aega oma hobidega tegelemiseks, tahtmist lihaveisekasvatuse arengul ka tulevikus kaasa rääkida ning tegusat pensionipõlve.

Uus ELKS esimees Aldo Vaan on samuti aastaid lihaveiseid kasvatanud. Kuulunud ELKS-i alates 2003. aastast. Temale kuuluv ca 200-pealine lihaveisekari koosneb peamiselt limusiini tõugu veistest. Lisaks on tal hele akviteeni tõugu ristandveiseid. Aldo Vaani talu ja ettevõtte Topi Mõis OÜ asuvad Läänemaal Lihula vallas. Varasemalt on Aldo olnud ka piimaveisekasvatav. Ta on ka aktiivne hobusekasvatav, juhtides Tori Hobuse haruseltsi. Tartu Ülikooli 1980. a bioloogina lõpetanud Aldo Vaan on tegevustelt väga mitmekülgne. Samuti on ta harrastusmesinik. Tasakaaluka kasvatav ja ning oskusliku argumenteerijana on ta kuulunud ELKS juhatusse alates 2009. aastast. Aldo Vaan peab oluliseks lihaveiste kvaliteedi paranemist eeskätt läbi tõuaretustöö. Ka oma talukarjas peab ta tähtsaks kõrge aretuspotentsiaaliga sugupullide kasutamist. Vaani karjast on veiseid eksporditud ka Türgi. Aldo on olnud ka Aasta Põllumehe nominent.

Soovime Aldole head tegutsemistahet vastutusrikka tegevuse suunamisel ning ELKS ühisideede elluviimisel!

ELKS seminaril olid seekord põhiteemadeks veterinaarsed probleemid lihaveiste kasvatamisel ning ettekanded erinevatest turustamisvõimalustest.

Huvitava ülevaade lihaveisekasvatamisest Tšehhis andis sealse organisatsiooni juht Miroslav Vrablik.

Sagedasemaid veterinaarseid probleeme lihaveiste

kasvatamisel tutvustas Alar Onoper Eesti Maaülikooli Suurlooma kliinikust.

Veiste ja veiseliha turustamisest andsid ülevaate peamised ettevõtted, millised lihaveisekasvatavate toodangut enim realiseerivad.

Rakvere Lihakombinaat AS-l on lihaveisest valmistatud tooted alates 2006. aastast oma toodete portfelligi. Eesmärgiks oli kvaliteetse kodumaise lihaveise liha propageerimine, erinevate toodete arendamine ja väljatootamine ning tarbijale pakkumine. Ettekandes tutvustati erinevaid lihaveisest valmistatud tooteid. Räägiti tarnete stabiilsuse olulisusest ja nõudlusest jaekaubanduses, samuti sesoonsuse mõjust tarbimisele, kus turismihooajal (mai- august) tarbimine suureneb. Samas realiseerimine suureneb septembrist-novembrini, nn kõrghooaeg, ning on tagasihoidlikum jaanuarist-juunini. Stabiilsuse tagamisel on suunatud rohkem tähelepanu ka varutavate loomade tõulisusele, kus alates 1. juulist k.a ei varuta 50% lihaveise veresusega veiseid lihaveiste hinnakirja järgi. See suurendab kasvatavate vajadust liituda lihaveiste jõudluskontrolliga, et vajalikud tõulisuse andmed saaks õiglaselt kajastatud. Tänu Rakvere Lihakombinaadile selle suunalisele tegevusele tunnetame tarbijatena ka kodumaise lihaveise toodangu turul olemasolu.

MTÜ Liivimaa Lihaveis tutvustas vajadust realiseerida oma liikmetele kuuluvaid anguse ja herefordi tõugu lihaveiseid. Liikmeskonda kuulub 11 lihaveisekasvatavat. Suurima liikme kari on ca 500-pealine. Kuna anguse ja herefordi tõugu veised sobivad kasvatamiseks ideaalselt rohumaadel, peetakse sobivaks ca 270 kg rümba saagist. Oluliseks peetakse ka toote päritolu teadmist, mis on kajastatud ka tootepakendil. MTÜ Liivimaa Lihaveis ei pea teisi lihaveiste turustavaid oma konkurentideks, kuna nende poolt pakutav toodang ei ole laiatarbe kaup, ning suurt rõhku pannakse kvaliteedile, mis kajastub ka toodete hinnas. Kuigi liikmeskonda kuulub väike tootjaterühm, on selline tegevus kasulik kogu lihaveise sektorile.

Märjamaa Lihatoöstus OÜ varub ca 10-15 veist nädalas. Peamiseks suunaks on maheveiselihaga propageerimine. Otsitakse võimalusi ka maheveiselihale ekspordi turustamiskanalite leidmisel. Sel suvel tutvustatakse oma toodangut ja lihaveiselihaga koostöös Eesti Põllumajandus-Kaubanduskajaga mitmetel väliüritustel.

Estonian ACB Vianco OÜ on tegelenud peamiselt elusloomade turustamisega. Pikaajaliseks partneriks on olnud lihaveisekasvatavatele veiste tarnimisel Rakvere Lihakombinaadile. Nuumveiseid on turustatud ka välisriikidesse. Lihaveistena on realiseeritud Vianco tegevusel Rakvere Lihakombinaadile kokku üle kümne tuhande veise. Rõhutati tarnete stabiilsuse olulisust.

Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu tutvustas veiste realiseerimise võimalusi Türgi. Siin oleks tähtis teadmine projekti võimalikust kestvusest, samas kolmandate riikidega sellesuunalisi kokkuleppeid saavutada ei ole kerge. Seetõttu tuleb Türgi suunalisel turul töötada tänaseid võimalusi arvestades, aidates kaasa veiste realiseerimisele, mis tulevikus tagaks võimaluse tõuveiste müügi ka lihatõugu veistele.

Tanel Bulitko

Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu juhatuse esimees

Lihaveiste 2010. aasta tapatulemuste lühiülevaade

Tabelis nr 1 on SEUROP-süsteemi järgi kokku hinnatud 1232 jõudluskontrollis olevat kuni 30 kuu vanust lihaveist.

Tabel 1. 2010. a tapatulemused

Tõug	Lihakus	Arv	% üldarvust	Rümp	Vanus
Hc	P	4	66,7	152,2	18,6
	O	2	33,3	271,3	25,9
	kokku	6	0,5	191,9	21
Pi	P	3	60,0	226,1	20,6
	O	2	40,0	220,2	25,3
	kokku	5	0,4	223,7	22,4
Ab	P	112	35,3	196,4	19,6
	O	170	53,6	300,3	22,6
	R	35	11,0	366,1	22,3
	Kokku	317	25,7	270,8	21,5
Hf	P	80	31,9	233,7	20,2
	O	162	64,5	287,2	21,8
	R	9	3,6	360,9	22,9
	Kokku	251	20,4	272,8	21,3
Ch	P	34	26,6	151,8	12,1
	O	83	64,8	278,9	17,9
	R	11	8,6	321,1	18,8
	kokku	128	10,6	248,7	16,4
Ba	P	25	53,2	144,4	22,5
	O	11	23,4	257,1	24,9
	R	8	17,0	341,7	22,7
	U	3	6,4	386,7	18,1
	kokku	47	3,8	219,8	22,8
Si	P	26	21,9	216	18,8
	O	74	62,2	326,4	21,9
	R	18	15,1	353,7	19,8
	U	1	0,8	467,8	26,8
	kokku	119	9,7	310,1	20,9
Li	P	66	22,1	258,9	19,9
	O	119	39,9	293,2	21,0
	R	83	27,9	364,5	22,0
	U	29	9,7	426,1	24,2
	E	1	0,3	394	25,3
	kokku	298	24,2	318,7	21,4
Bb	P	6	9,8	212,7	19,6
	O	20	32,8	281,3	24,3
	R	28	45,9	327	22,6
	U	5	8,2	385,5	21,9
	E	2	3,3	425,6	19,5
	kokku	61	5,0	308,8	22,7
KOKKU		1232			

Šoti mägiveiseid on realiseeritud kuus, kaks neist on hinnatud O-klassi, ülejäänud P-klassi.

Kõige enam on realiseeritud aberdiin-anguseid, kellest 53,6% on hinnatud O-klassi. Herefordidest on hinnatud O-klassi 162 veist, mis moodustab 64,5%.

Šarolee, intensiivse tõuna, on 65% O-klassis, aga samas on nende realiseerimisvanus kõige väiksem – 16,4 kuud.

Akviteeni heleda puhul on väga suur rümbamasside erinevus P- ja U-klassi vahel. Ilmselt on olnud tegemist väga erineva söötmistasega. Simmentalistest on O-klassis 62,2%, hea keskmise rümbamassiga 326,4 kg.

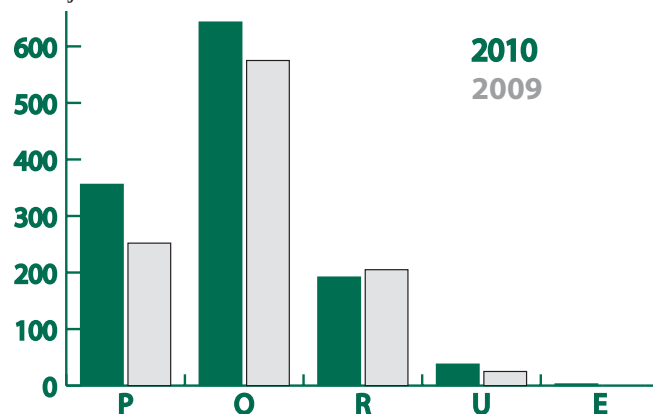
Realiseeritud loomadest on arvukuselt teisel kohal limusiinid, 38% nendest on R-, U- ja E-klassis, O-klassis 39,9%.

Head tulemused on belgia sinisel tõul, kus 45,9% on R-klassis.

Tabel 2. Lihaveiste hindamine SEUROP-süsteemi järgi 2010. ja 2009. aastal

Lihakus	Arv 2010	% üldarvust	Arv 2009	% üldarvust
P	356	28,9	252	23,8
O	643	52,2	575	54,4
R	192	15,6	205	19,4
U	38	3,1	25	2,4
E	3	0,2	-	
Kokku	1232		1057	

Joonis 1. Lihaveiste hindamine SEUROP-süsteemi järgi 2010. ja 2009. aastal

2010. aastal realiseeritud lihaveiste arv suurenes 175 looma võrra, seejuures P-klassi kuuluvate veiste rümbamass jäi alla 250 kg ja realiseerimisvanus oli teiste klassidega võrreldes veidi väiksem. P-klassi hinnati 29% veistest, mis on eelmise aastaga võrreldes suurenenud 5% võrra (104 veist).

Positiivseks tuleb märkida, et R-klassi vähenemine on toimunud U-klassi suurenemise arvelt.

U-klassi hinnati 25 korral limusiini ja selle ristandid, 7 korral belgia sinise ristandid, 2 korral akviteeni heleda ristandid ning 1 korral simmentali tõugu veis.

E-klassi hinnati 2010. aastal esmakordselt 3 veist, kelleks olid belgia sinise ja limusiini ristandid ning üks puhtatõuline limusiin.

Reet Toi

Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu lihaveiste aretusspetsialist

Allflex - üks maailma suuremaid kõrvamärkide tootjaid

JKK esindajad külastasid mais Allflexi tehast, kust pärinevad ka kõik Eestis kasutatavad kõrvamärgid. Allflex on loomade identifitseerimisvahendeid tootvatest firmadest maailma tuntuimaid ja suuremaid. Firma peakontor ning kõige olulisem tootmisüksus asub Prantsusmaa väikelinnas Vitres. Vitre tehase on nn täistsükkliline tehase, kus toimub kõrvamärkide tootmine, trükkimine ning klientidele saatmine. Peale tavamärkide toodetakse Vitres ka elektroonilisi kõrvamärke, lihasesse paigaldatavaid kiipe ning elektrooniliste kõrvamärkide ning kiipide lugejaid. Lisaks asuvad Allflexi tootmisüksused veel Brasiilias ja Hiinas, kuid Vitre tehases toodetud märke võib leida kõikjal maailmas (umbes 80% toodangust läheb ekspordiks). Kui Prantsusmaa tehase on täistsükkliline, siis paljudes maades on tehased, kus Prantsusmaal toodetud kõrvamärgile trükitakse numbrid. Suurimad printimisüksused on lisaks Vitre tehasele Šotimaal, Belgias, Poolas, Norras, Saksamaal, Türgis, Kanadas (Quebecis), Ameerika Ühendriikides, Argentiinas, Austraalias, Uus-Meremaal ning Indias. Lisaks tootmisüksustele on Allflexil paljudes riikides veel oma esindused.

Kui rääkida veel Vitre üksusest, siis täna töötav tehase ehitati 1978. a. Loomulikult on kogu tootmine aja jooksul uuenenud. Tehases töötab kolmes vahetuses umbes 200 inimest, tehase töötab 24/7 süsteemiga ja aastast seisab tootmine ainult kolmel päeval – kaks päeva jõulude ajal ning 1. mail. Märkide tootmiseks on kokku 32 liini, 15 laserit numbrite printimiseks, 4 liini kõrvamärkide kiibi tootmiseks, 3 tavakiibi tootmisliini ning 22 elektrooniliste identifitseerimisvahendite programmeerimise liini. Tehase toodab 1,2 miljonit märki päevas ehk 400 miljonit märki aastas.

Kaivo Ilves

Vissi konkursid

Eesti punase tõu Viss 2011 valiti 11. juunil Ülenurmel. Osales 12 loomapidajat 60 loomaga. JKK autasustas traditsiooniliselt esmaspoeginud grupi võitjate omanikke. Esmaspoeginud grupi I koha sai Kõpu PM OÜ lehm Vööbe. II koht kuulus Hüpikule ja III koht Talvile Tartu Agro AS Rahinge laudast. Vissi tiitli pälvis Kupi Tartu Agro AS Vorbuse farmist.

Saarte Viss korraldati 15. juunil Upal. Osales 13 loomaomanikku rekordarvulise 49 lehmaga. Esmaspoeginute klassi võitja eesti punast tõugu veiste seas oli Kärkla Põllumajandusühistu lehm Unistaja ja eesti holsteini osas Kõljala Põllumajandusliku OÜ lehm Tuuni, kes pärjati ka Vissi tiitliga. Kõljala lehm Sääris võitis EPK Vissi tiitli.

Muhedat

Talumees käis kord linnakeses vajalikke nipsasju soetamas. Ühest ärist ostis pange ja kruustangid, linnukaupmehe juurest aga ühe hane ja kaks kana. Jääb aga talumees siis mõtlema, et kuidas ta üksi kogu selle kraami koju viib. Linnukaupmees soovib, et pangu kruustangid pange, hani võtku ühe ja kanad teise kaenla alla. Talumees kiidab mõtte heaks ja astub minema.

Koduteel satub ta kokku väikese vanema naisega, kes uurib, et kuidas Heina tänavat leida. Mees lahkelt nõus aitama, sest temagi kodutee läheb Heina tänavale kaudu.

“Tulge minuga kaasa, tean otseteed läbi pargi, mis otse Heina tänavale viib,” teeb talumees ettepaneku.

“Ei saa, olen korralike elukommetega väike lesknaine, hakkate mulle viimati veel seal pargis külge lööma,” kõlab vastuseks.

“Kuidas, tont võtaks, te seda ette kujutate?” imestab talumees, viibates peaga oma kandamile.

“Oh, see on lihtne, hane paned pange alla, kruustangid pange peale ja mina hoian kanu!”

Tööjuubelid

1. augustil tähistab **30.** tööjuubel IT arendussektori juhataja **Jelena Pellijeff.**

1. augustil on **30.** tööjuubel programmeerija **Riina Tomusk'il.**

23. septembril on **15.** tööjuubel JKK direktor **Kaivo Ilves'el.**

Õnnitleme!

www.jkkeskus.ee
keskus@jkkeskus.ee

Jõudluskontrolli Keskus
Estonian Animal Recording Centre

Kreutzwaldi 48A, Tartu 50094

Tel 738 7700

Faks 738 7702

Piimaveiste jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7738
Sigade jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7765
Kõrvamärkide müük	738 7762
Järvamaa klienditeenindaja	738 7751
Hiiu-, Ida-Viru-, Jõgeva-, Valga- ja Võrumaa klienditeenindaja	738 7752
Lääne-, Põlva-, Rapla- ja Tartumaa klienditeenindaja	738 7753
Lääne-Viru ja Pärnumaa klienditeenindaja	738 7754
Harju-, Saare- ja Viljandimaa klienditeenindaja	738 7759
Põlvnemisandmed (veised)	738 7756
Geneetiline hindamine (veised)	738 7731
Geneetiline hindamine (sead)	738 7746
Raamatupidamine	738 7704

Labor

Kreutzwaldi 46, 50094 Tartu	
Tel	738 7726
Faks	738 7724
Piimameetrite testimine	738 7722
Piimaproovide vastuvõtt	738 7721
Piimaringid	738 7726

Maakondade zootehnikud

Harjumaa	Maire Põhjala	Tuleviku 3, Laagri, Harju mk	tel 679 6419	gsm 516 7886	K 9.00-16.00
Hiiumaa	Maire Tamm	Mäe 2, Käina	tel 463 1147	gsm 5332 4204	1. ja 3. K 12.00-16.00
Ida-Virumaa	Ludmilla Aan	Viru 5a (II korrus), Jõhvi		gsm 516 7816	2. ja 4. T 10.00-14.00
Jõgevamaa	Merle Lillik	Ravila 10, Jõgeva	tel 776 0048	gsm 516 7868	E 9.00-15.00
Järvamaa	Saive Kase	Prääma küla, Paide vald	tel 385 0286	gsm 524 0147	K 9.30-15.00
Lääne-Virumaa	Ludmilla Aan	Neffi 2, Rakvere	tel 322 7018	gsm 516 7816	E 9.00-14.00
Läänemaa	Maila Kirs	Posti 30, Haapsalu	tel 473 3007	gsm 509 4675	K 9.00-15.00
Põlvamaa	Evi Prins	Puuri tee 1, Põlva	tel 799 3007	gsm 520 6231	K 10.00-13.00
Pärnumaa	Maire Põhjala	Haapsalu mnt. 86, Pärnu	tel 443 3120	gsm 516 7886	E 9.30-15.30
Raplamaa	Maila Kirs	Kuusiku tee 6, Rapla	tel 485 5673	gsm 509 4675	E 9.00-15.00
Saaremaa	Maire Tamm	Kohtu 10, Kuressaare	tel 453 1352	gsm 5332 4204	E 9.00-15.00
Tartumaa	Merle Lillik	Kreutzwaldi 48A-215, Tartu	tel 738 7739	gsm 516 7868	1. ja 3. T 8.00-15.00
Valgamaa	Evi Prins	Aia 17-202, Valga		gsm 520 6231	2. ja 4. E 10.00-13.00
Viljandimaa	Saive Kase	Vabaduse plats 4-317, Viljandi	tel 433 3713	gsm 524 0147	T 9.00-14.00
Võrumaa	Evi Prins	Liiva 11, Võru	tel 782 1253	gsm 520 6231	T 10.00-13.00